

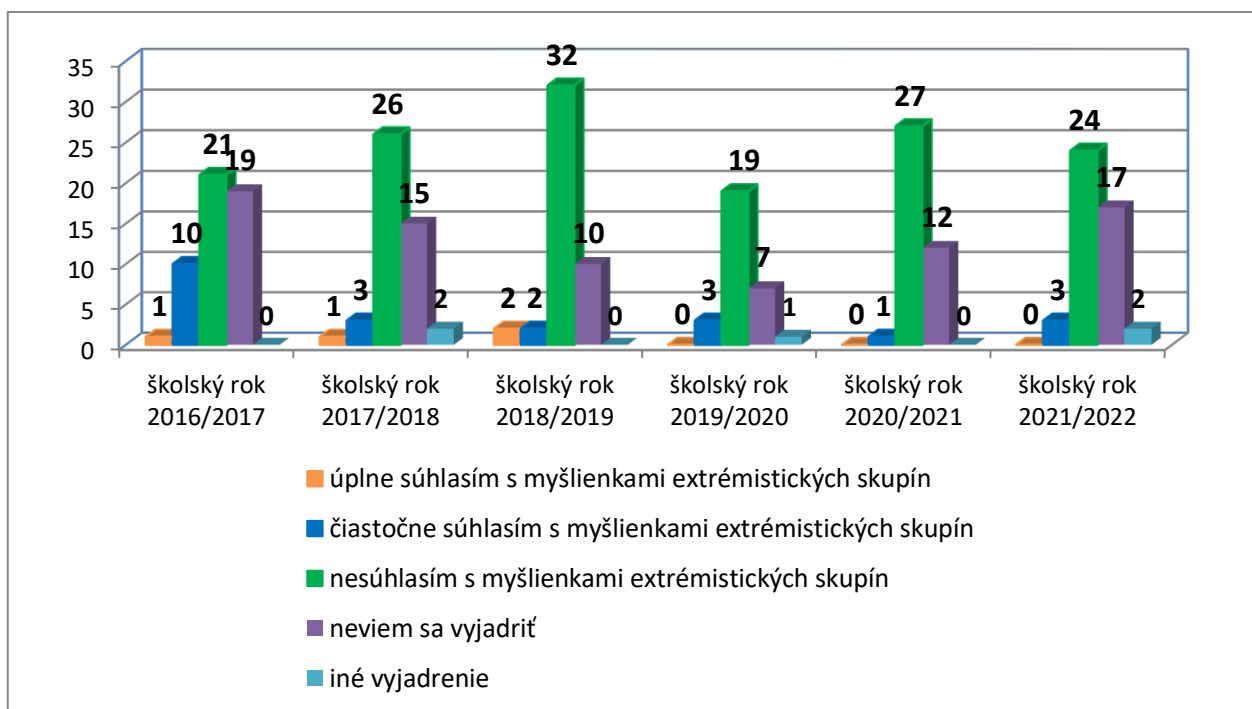
Intolerancia a extrémizmus v spoločnosti

Tolerancia k národným, etnickým, náboženským a iným sociálnym skupinám je základným predpokladom pre rozvíjanie pozitívnych medziľudských vzťahov a multikulturalizmu v demokratickej spoločnosti. **V termíne od 25. 04. 2022 do 06. 05. 2022 sa žiaci 2. ročníka Súkromnej školy umeleckého priemyslu v Žiline zúčastnili prieskumu zameraného na zistenie názorov na prejavy intolerancie a extrémizmu v spoločnosti. Pedagogického prieskumu sa zúčastnilo 46 žiakov, t.j. 76,7 % druhákov (42 dievčat a 4 chlapci).**

Položky v dotazníku monitorovali rozšírenie predsudkov a prejavov intolerantného správania voči vybraným sociálnym skupinám, mapovali vzájomné vzťahy medzi žiakmi v triede a analyzovali zdroje informácií a postoje žiakov k extrémizmu. Prieskum bol realizovaný po šiestykrát formou anonymného dotazníka a v súlade so Stratégiou ochrany a podpory ľudských práv v Súkromnej škole umeleckého priemyslu v Žiline, ktorá bola prijatá v septembri 2016.

Postoje žiakov 2. ročníka k šíreniu extrémizmu v spoločnosti sú negatívne – 52,5 % žiakov sa vyjadrilo, že nesúhlasia s myšlienkami extrémistických skupín, 6,5 % žiakov vyjadrilo čiastočný súhlas s myšlienkami extrémistických skupín a 37 % žiakov sa nevedelo vyjadriť k šíreniu extrémizmu v spoločnosti, iné vyjadrenie poskytli 4 % žiakov.

**Porovnanie postojov žiakov 2. ročníka k šíreniu extrémizmu v spoločnosti
za školské roky 2016/2017 – 2021/2022**

Zdroj: Výsledky pedagogického prieskumu „Intolerancia a extrémizmus v spoločnosti“, máj 2022.

Z vyhodnotenia dotazníka vyplynuli uvedené závery:

a) 50 % žiakov sa vyjadrilo, že v našej spoločnosti nie sú sociálne skupiny, ktoré predstavujú nebezpečenstvo pre Slovensko, 34,8 % žiakov nevedelo posúdiť mieru ohrozenia našej krajiny inými skupinami obyvateľstva, 6,5 % žiakov sa vyjadrilo, že najväčšiu hrozbu pre našu spoločnosť predstavujú Arabi, 4,3 % výpovedí smerovalo k riziku ohrozenia zo strany Rómov, 4,4 % žiakov uviedlo hrozbu zo strany iných sociálnych skupín alebo poskytlo inú výpoveď;

b) postoj žiakov k cudzincom je neutrálny (56,5 %), z výpovedí žiakov 2. ročníka neboli preukázané prejavy xenofóbie a rasizmu, 43,5 % žiakov má priateľský postoj k cudzincom, čo je nárast o 18,5 % oproti výpovediam z minulého školského roka, nepriateľský postoj k cudzincom nebol zaznamenaný;

c) 95,6 % žiakov má aspoň jedného kamaráta, ktorý je inej rasy, etnického pôvodu, náboženstva alebo sexuálnej orientácie, 2,2 % žiakov takéto osoby nepozná a 2,2 % žiakov takýchto kamarátov nemá, ale sú ochotní sa s nimi skamarátiť;

d) najčastejším miestom, kde sa žiaci stretli s prejavmi intolerancie bola základná škola (43,5 %), čo je nárast o 8,5 % oproti vyjadreniam z minulého školského roka, ulica (19,6 %), rodina (15,2 %), iné prostredie (8,7 %), kamaráti (6,5 %) a stredná škola (4,3 %), 2,2 % žiakov sa nestretlo s prejavmi intolerancie;

e) 87 % žiakom by nevadilo, keby ich spolužiakom bol študent inej národnosti, náboženstva, sexuálnej orientácie, študent so zdravotným znevýhodnením alebo z nepriaznivých sociálnych pomerov, čo je nárast o 4,5 % oproti vyjadreniam z minulého školského roka, 10,9 % žiakov sa vyjadrilo, že by im takéto spolužiaci v triednom kolektíve asi neprekážali a 2,2 % žiakov nevedelo vyjadriť svoj názor;

f) najčastejším prejavom problémového správania, s ktorým sa stretli žiaci v strednej škole patrí ironizovanie spolužiakov (13 %), vulgárne vyjadrovanie (10,9 %), agresívne správanie (4,3 %) a vyhrážanie sa (2,2 %), 69,6 % žiakov sa nestretlo s problémovým správaním v škole, čo je porovnateľný výsledok s vyjadreniami z minulého školského roka;

g) najčastejší zdroj informácií o extrémizme predstavuje internet (65,2 %), televízia (26 %), osobná skúsenosť (2,2 %) a rozhlas (2,2 %), 4,4 % žiakov sa nestretlo s uvedenými informáciami;

h) najčastejším prejavom šírenia extrémizmu v školskom prostredí sú negatívne vyjadrenia o rase, náboženstve, sexualite a pod. (30,4 %), prejavy intolerancie (10,9 %), nosenie oblečenia s propagáciou extrémistických názorov (8,7 %), distribúcia propagačných materiálov (2,2 %), **47,8 % žiakov sa nestretlo s prejavmi šírenia extrémizmu v školskom prostredí;**

i) v triedach 2. ročníka sú najmenej zastúpení žiaci, ktorí sa správajú konfliktne (4,3 %), sú autoritatívni (4,4 %), žiaci, ktorí sú impulzívni a vznetliví (4,4 %) a žiaci, ktorí sa búria proti autoritám (6,5 %). Výrazne sú zastúpení žiaci, ktorí sú vnímaní ako outsideri (15,2 %), čo je nárast o 2,7 % oproti vyjadreniam z minulého školského roka, **65,2 % žiakov sa nestretlo so skupinami spolužiakov, ktorí by negatívne vplývali na medziľudské vzťahy v triedach;**

j) žiaci pomenovali najčastejšie dôvody, prečo sa mladí ľudia stávajú súčasťou extrémistických skupín – túžba vyjadriť svoj názor a niekam patriť (19,6 %), negatívna skúsenosť s ľuďmi inej rasy, etnického pôvodu, náboženstva a pod. (15,2 %), náhrada za vlastnú nefunkčnú rodinu (10,9 %), negatívna skúsenosť so šikanovaním (8,7 %), strach a neistota z budúcnosti (4,3 %), hľadanie zmyslu života (4,3 %), túžba byť iný ako ostatní rovesníci (2,2 %), potreba vyjadriť vzburu proti autoritám (2,2 %), potreba mať silného vodcu (2,2 %), 26 % žiakov sa nevedelo vyjadriť a iné vyjadrenie poskytlo 4,4 % žiakov;

k) 60,9 % žiakov predstavilo možnosti zníženia šírenia extrémizmu v spoločnosti – napr. aktívne počúvanie, otvorená komunikácia a tolerantné správanie v rodinách a školách, odstránenie predsudkov a strachu z neznámeho, vzdelávanie v oblasti multikulturalizmu, odborné semináre, besedy a workshopy, získavanie relevantných informácií z internetu a pod.

PaedDr. Peter Majer